

АКЦЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ 2025 №1

«Разом ми зможемо побудувати систему громадського здоров'я, яка відповідатиме найкращим міжнародним стандартам», —

Віктор ЛЯШКО

«Кожен українець має знати, як потрібно діяти, щоб зберегти здоров'я собі і своїм рідним», —

Руслан САВЧУК

«Чим частіше ми контактуватимемо один з одним, тим більше матимемо точок дотику і зможемо щось змінювати разом», —

Шарлотта МАРШАНДІЗ

Фото: Міністерство охорони здоров'я України

«АКЦЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я» / «PUBLIC HEALTH ACCENTS» публіцистичний журнал

ЗАСНОВНИК: ГО «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ФАХІВЦІВ
З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»

Руслан САВЧУК	шеф-редактор Голова Всеукраїнської асоціації фахівців з громадського здоров'я
Ірина ТИМЧИШИН	головна редакторка Журналістка
Віктор ЛЯШКО	член редколегії Міністр охорони здоров'я України
Ігор КУЗІН	член редколегії Заступник міністра охорони здоров'я України, головний державний санітарний лікар України
Шарлотта МАРШАНДІЗ	членкиня редколегії Виконавча директорка Європейської асоціації громад- ського здоров'я
Вільям ААРОНСОН	член редколегії Університет Темпл, США
В'ячеслав КАМІНСЬКИЙ	член редколегії Ректор Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Федір ЛАПІЙ	член редколегії Голова Національної технічної групи експертів з питань імунопрофілактики в Україні
Іван МИРОНЮК	член редколегії Проректор з наукової роботи Ужгородського національного університету

Макетування журналу: ФОП Колодчак Р. В.

Послуги літературного редактора: ФОП Кучерак-Зоря А. В.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: вул. Мазепи, буд. 72, офіс 1,2, м. Івано-Франківськ, 76018

Телефон: +380 (97) 007 70 40

Електронна пошта: accents_ph@vafgz.org.ua

ВИХІДНІ ДАНІ:

Друк: ТОВ «КСЕРОГРАФ»

Телефон: +380 (67) 203 04 20

Електронна пошта: xerograf.if@gmail.com

Адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Івасюка, 11

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 8196 від 22.10.2024 р.

Наклад: 1000 примірників (додатковий тираж).

Періодичність виходу — 4 рази на рік.

Територія розповсюдження примірників — територія України та територія поза межами державного кордону України.

Спосіб розповсюдження примірників — безкоштовне розповсюдження (продаж заборонено).

Мова (мови) розповсюдження — українська, англійська.

Публіцистичний журнал «АКЦЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я» створено за підтримки американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Розбудова стійкої системи громадського здоров'я».

Зміст є відповідальністю ГО «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ФАХІВЦІВ З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я» і/або авторів публікацій, та не обов'язково відображає точку зору USAID або Уряду США.

Думка редакції може не збігатися з думкою автора. Редакція не відповідає за достовірність та тлумачення наведеної в публікаціях інформації і виконує винятково роль носія.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
ФАХІВЦІВ З ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я**

СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ 2025 №1

РІШЕННЯ № 2624 НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ ПРО РЕЄСТРАЦІЮ
ДРУКОВАНОГО МЕДІА R30-05466

ПЕРШІ КРОКИ, ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ: ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. М. І. ПИРОГОВА

Вікторія ПЕТРУШЕНКО
ректорка Вінницького національного медичного університету
ім. М. І. Пирогова, професорка

Ігор СЕРГЕТА
директор Інституту громадського здоров'я, біології, контролю та профілактики хвороб Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, професор

Започаткування навчальної діяльності за окремими освітніми програмами має бути надзвичайно важливим, глибоко продуманим та відповідальним кроком для будь-якого закладу вищої освіти, тим більше медичного профілю. Тому розроблення ОНП «Громадське здоров'я», а у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова вона з'явилася однією із найперших серед медичних закладів вищої освіти України, мало враховувати цілий ряд передумов.

Основні передумови розробки ОНП

Серед передумов розробки ОНП «Громадське здоров'я» передусім виділяємо історичні та наукові.

Біля витоків створення медичної школи найвищого ґатунку на теренах Вінниччини стояв видатний вчений-епідеміолог академік Д. К. Заболотний, який ще у далекому 1921 році в листі до керівництва держави зазначав, що «...місцем, яке можливо було б пристосувати задля виховання таких лікарів, котрі жили-б одним життям зі своїми хворими й розмовляли-б з ними їх власною мовою є осередок північно-західної частини правобережної України — Вінниця, ... завдяки чому місто поступово мусить стати одним із центрів підготовки кваліфікованих медичних фахівців, потужною школою охорони громадського здоров'я населення держави...». Фундатором стаціонарної медичної освіти у Вінниці був видатний науковець та організатор охорони здоров'я академік Л. І. Медведь, згодом міністр охорони здоров'я України. За підручниками професорів Р. Д. Габовича «Гігієна» і Л. Г. Лекарева «Соціальна медицина», які працювали у ВНМУ ім. М. І. Пирогова, навчалися студенти цілого ряду країн Східної Європи.

Нині в університеті надзвичайно плідно працює наукова школа гігієни, екології, соціальної медицини та організації охорони здоров'я, в центрі розробок якої перебувають питання моніторингу особливостей впливу чинників довкілля і соціальних умов життя на організм людини, проблеми гігієни дітей, підлітків і молоді, університетської гігієни, психогігієни, профілактики сезонної алергії, обґрунтування сучасних заходів профілактики стрес-асоційованих захворювань серед військовослужбовців тощо. Потужність наукової школи яскраво доводить те, що протягом 33 років існування незалежної України фахівцями профілактичної медицини закладу вищої освіти захищено п'ять докторських і 29 кандидатських дисертацій зі спеціальності «Гігієна та професійна патологія» та чотири докторських і 15 кандидатських дисертацій зі спеціальності «Соціальна медицина».

Мета, завдання та унікальність

Базуючись на цих передумовах, було прийнято рішення щодо розробки ОНП «Громадське здоров'я», яку в 2022 році успішно акредитувало Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. І зараз ми пишаємось тим, що єдиний на сьогодні захист PhD-дисертації в Україні відповідно

до нових нормативних положень відбувся саме у нас, у Вінниці.

Розглядаючи ОНП, слід відзначити, що її головною особливістю є можливість здобувачів отримувати сучасні знання та навички від викладачів, спеціалістів-практиків і членів міжнародних професійних асоціацій, набувати компетенції ефективного проектного менеджменту охорони здоров'я й академічного письма. Програма надає можливість здобувачу обрати вектор наукового дослідження за спеціальністю «Громадське здоров'я» за одним із трьох основних наукових напрямків: «Гігієна та професійна патологія», «Соціальна медицина» та «Епідеміологія». Наукова складова підготовки включає у свою структуру фундаментальний і дослідницький компоненти. Здобуття глибинних знань зі спеціальності забезпечується теоретичною та практичною підготовкою, а також лабораторною та педагогічною практиками. Володіння педагогічною майстерністю передбачає і психологічну складову підготовки.

Тому як головну мету ОНП потрібно відзначити здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідно-інноваційної діяльності, що спрямована на попередження захворювань, збільшення тривалості життя і зміцнення здоров'я шляхом організованих зусиль суспільства, передбачаючи створення нових цілісних знань та професійної практики, оволодіння методологією наукової і педагогічної діяльності. Вона також включає в себе проведення власного наукового дослідження, результати якого мають вагоме теоретичне та практичне значення для громадського здоров'я.

Враховуючи це, ОНП орієнтована на:

а. формування у здобувачів компетентностей, які є підґрунтям для продукування

нових наукових ідей у галузі громадського здоров'я;

б. оволодіння науковою етикою та методологією ефективного здійснення наукової діяльності;

с. набуття необхідних навичок педагогічної майстерності;

д. проведення наукового дослідження;

е. офіційний захист дисертації.

Унікальність ОНП полягає в тому, що її запровадження в університеті з понад 100-річним досвідом викладання дисциплін профілактичної медицини дозволяє здобувачу обрати адекватний напрямок проведення наукового дослідження, що дотичний до діяльності сформованих наукових шкіл, та інтегрувати набуті знання у науково-педагогічну діяльність, забезпечує індивідуальність освітньої траєкторії, набуття навичок фахових досліджень та впровадження інновацій.

Структура освітньо-наукової програми

Зміст ОНП має чітко окреслену та упорядковану структуру і тому освітні компоненти формують цілком логічну систему, яка дозволяє здобувачу отримати якісні сучасні знання та вміння з актуальних проблем громадського здоров'я, ефективно засвоїти загальні і спеціальні компетентності, методологію та методи проведення наукових досліджень. Як обов'язкова, так і вибіркова частини ОНП включають у свою структуру дисципліни чотирьох необхідних компетентностей для здобувача на III рівні вищої освіти: блоки загальнонаукових і мовних компетентностей, блок універсальних навичок дослідника та цикл професійної підготовки. Теоретичному змісту предметної області (формування понять, концепцій, принципів та їх використання для пояснення результатів наукових досліджень у галузі громадського здоров'я) в повній мірі відповідають обов'язкові освітні компоненти циклів професійної підготовки. Цикл професійної підготовки ОНП включає у свою структуру провідну навчальну дисци-

пліну «Громадське здоров'я», яку здобувачі опановують згідно з напрямом наукового дослідження та особливостями його реалізації, що забезпечує теоретичний фундамент для формування понять і концепцій наукової думки у галузі, яка вивчається. Відповідність методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці, надають нормативні дисципліни з циклу загальної підготовки: «Мова сучасного наукового тексту», «Публікаційна активність та наукометричні бази даних», «Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень» тощо. Відповідність напрямам професійного становлення, діагностичним та інструментальним маніпуляціям, якими здобувач має оволодіти, забезпечують освітні компоненти з циклу професійної підготовки: «Гігієна та професійна патологія», «Соціальна медицина» та «Епідеміологія». Крім того, структура ОНП і навчального плану передбачає усі необхідні можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема на підставі здійснення індивідуального вибору здобувачами навчальних дисциплін в обсязі не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС з чотирьох блоків необхідних компетентностей: загальнонаукових («Академічна доброчесність», «Мова сучасного наукового тексту», «Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень» тощо), універсальних навичок дослідника («Усна та письмова презентація результатів дослідження», «Сучасні інформаційні технології та телемедицина», «Клінічні дослідження» тощо), мовних («Друга іноземна мова», «English Academic Writing» тощо), з професійних спеціальностей (з блоку із трьох спеціалізованих дисциплін) та поглибленого вибору окремих дисциплін (з блоку із восьми профільних дисциплін). За необхідності здобувач може обрати понад одну дисципліну з блоку і відвідувати її з іншим курсом, групою або за індивідуальним графіком.